

Venneplan for Presthus gård og Vikåsen barnehager

- En handlingsplan for barnehagens arbeid med barnas psykososiale miljø

Lover og rammeverk som omhandler denne handlingsplanen

Barna på Presthus Gård og Vikåsen Barnehage skal i sin hverdag ha et trygt og godt barnehagemiljø der personalet hver dag arbeider for å forebygge og hindre at barn opplever mobbing, krenkelser og utestenging. Skjer det krenkelser og mobbing skal barnehagen håndtere dette i henhold til lover, føringer og interne rutiner.

Hva sier lovverket om hvilke planer og føringer barnehagen må jobbe ut i fra:

Barnekonvensjonen:

- Alle barn har rett til vern mot diskriminering
- Alle barn har rett til at ingen skader eller misbruker dem
- Personalet skal gjøre det som er best for barn
- Alle barn har rett til å si sin mening og deres mening skal bli tatt på alvor

Barnehageloven

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for felleskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Fra barnehagens verdigrunnlag jf Rammeplan

Å møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet, anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet, er viktige verdier som skal gjenspeile barnehagen. Barnehagen skal fremme demokrati, mangfold og gjensidig respekt, likestilling, bærekraftig utvikling og livsmestring og helse

Livsmestring og helse jf Rammeplanen og barnehagens satsningsområde

Å bidra til at alle barn som går i barnehage får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv. Trygge, varme og anerkjennende relasjoner gir det enkelte barnet gode muligheter for tillit vekst og utvikling. Det er personalet som har ansvar for å bygge gode relasjoner med barna og mellom barna. I rammeplanen er livsmestring og helse en del av barnehagens

verdigrunnlag. Rammeplanen sier at barna fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnets trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette .

Trondheim kommune

Har en enhetsavtale med felles mål for alle barnehager og de fire målene er

1. Barn og unge har fremragende kompetanse sosialt ,språklig, og faglig
- 2., Barn og unges oppvekstmiljø er alle voksnes ansvar
3. Barn og unge er unike og hører til samme fellesskap
4. Vi er et felles lag som møter barn og unge med kjærlighet, kompetanse og respekt.

Stein, Saks, Papir

-En strategi utarbeidet av Trondheim kommune for å bygge sterke barnefellesskap
Strategien er en veileder for å redusere mobbing, barn og unges manglende tilhørighet og ensomhetsfølelse. Blikket skal flyttes fra individ til fellesskap. Barn forteller at det verste som kan skje i barnehagen er å ikke å ha venner og ikke få være med i leken. Derfor er det viktig at ansatte er årvåkne og hjelper barn til å uttrykke seg og komme inn i leken. Om skole, barnehage og foreldre er i stand til å skape gode relasjoner og vennskap mellom barn og unge, vil dette føre til mindre mobbing.

Å høyre til

*Vondt er av alle andre
bli trakka på og trengd.
Men vondare å veta at du er utestengd*

*Det er så mangt i livet
du ventar deg og vil.
Men meir enn det å vera,
er det å høyre til.*

Jon Magnus Bruheim

Vår definisjon av krenkende adferd og mobbing

Krenkende adferd og mobbing i barnehagen er mye diskutert og kan defineres forskjellig. Vi støtter oss på Trondheim kommunes strategidokument for sterke barnefellesskap: Stein, saks, papir. I definisjonene som strategidokumentet refererer til kommer det frem klare trekk ved mobbing som vi forholder oss til:

- Følelsen av å ikke høre til i fellesskapet, eller å ikke føle seg inkludert.
- Mangelen på inkludering i fellesskapet.
- En utvidet demokratisk forståelse hvor demokrati handler om bærekraftige relasjoner og å bidra til fellesskapet.

Mobbing er en av de sterkeste indikatorene på manglende inkludering (Lund, m.fl., 2017).

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning (Lund, 2016)

Dorte Marie Søndergaard definerer mobbing som sosiale prosesser på avveie. Dermed rettes lyskasteren vekk fra gjentakelsen, tidsperspektiv, mobber-rollen, offer-rollen, makt og ondskapsfullhet. Det gir en mulighet til å se mobbing som relasjonelt og som prosesser om å høre til eller være utenfor fellesskap i barnehage, skole og nærmiljø.

(Stein, saks, papir s.17)

Vi forstår mobbing slik: Når voksne ikke griper inn for å veilede tilbake til bærekraftige relasjoner når det sosiale samsillet har kommet/stadig kommer på avveie.

Hvordan gjenkjenne sosiale prosesser på avveie:

- Bevisste eller ubevisste handlinger som stenger noen ute fra lek.
- Fysiske krenkelser i form av slag, spark, dytting, spyting.
- Psykiske krenkelser i form av stygge ord, ansiktsuttrykk, ignorering.
- Voksne som definerer og samarbeider med barn på en negativ måte.

Barnas perspektiv

Barn forteller at det de frykter mest er å ikke ha noen å leke med, eller bli utestengt fra lek. De barna som ikke har venner risikerer å bli mobbet (Stein, saks, papir).

Dermed er arbeid med vennskap og lek det viktigste for å unngå mobbing i barnehagen, og det er barnas egen opplevelse av trivsel og tilhørighet som skal stå i fokus. Det er personalets ansvar å ta barna på alvor, og å plukke opp barnas perspektiv.

Forebygging i barnehagen

Personalet i barnehagen skal drive med forebygging av krenkelser mot andre og mobbing, og det er helt avgjørende at det er gode, tydelige og trygge voksne som er til stede og støtter barn i lek og samspill. Personalet må være tilstede og hjelpe barn til å samhandle på en hensiktsmessige og positiv måte. Dette for å styrke og og løfte de gode relasjonene som oppstår mellom barna.

Relasjonen mellom den voksne og barnet, er sentralt for å trygge det psykososiale miljøet for barn. Det er alltid personalets ansvar å trygge og støtte barn som strever med- og ikke mestrer lek og samspill eller andre utfordringer som hverdagen byr på. Personalet er pliktig til å støtte opp under barn- barn relasjoner, sånn at godt og hensiktsmessig samspill oppstår.

Personalet skal være gode rollemodeller og viser dette med trygghet, tilstedeværelse, god omsorg og sensitivitet i møte med barn. Dette gjøres med å :

- Ha øyekontakt
- Lytte til og følge barnets initiativ
- Være imøtekommende. bekreftende
- Være tilstede, delaktig
- Bruke rolig, men tydelig stemme
- Være bevisst på eget kroppsspråk(ikke armer i kors, ikke stå høyt over for å "trykke"ned).
- Tune seg inn, møte barnet ved samtale
- Føre en samtale, bevisstgjøring på at alle skal få snakke/bli hørt, øve på turtaking
- Dele glede med barna
- Lære barna å sette egne grenser ved å si "stopp"
- Lære barn til å sette ord på hva de føler og hvordan de opplever de ulike situasjoner
- Personalets positive ledelse, ikke korrigerende.
- Stille åpne spørsmål, sånn at alle barn kan føle at det kan komme med sin forståelse av det som har oppstått/skjedd. Barn må få føle at de alle blir tatt på alvor når de snakker/forteller hva som har skjedd.

For å ivareta barnas perspektiv, så viser de personalet tydelig at vi respekterer det barnet uttrykker, viser eller forteller. Det er viktig at barnet får fortelle sin opplevelse av det som har skjedd og den voksne viser forståelse for dette. Vi skal også være med å støtte barnet i deres egen følelser med å si " nå ser jeg at du er lei deg, sint, fortvilet, redd, ivrig osv."

Leken er barnas viktigste arena for å fremme godt samspill, relasjon og vennskap med andre. Leken som oppstår i barnehagen, er barns beste møteplass/arena til å lære og utvikle forståelse for hvordan barn kan leke sammen og utvikle et godt vennskap. Personalet som barn møter i barnehagen, skal være med å støtte og trygge leken barn- barn seg i mellom. Personalet i barnehagen skal støtte opp under lek og samspill og være en god rollemodell og selv være delaktig i lek.

Det å leke er grunnleggende for at barn trives og har det bra. Personalet i barnehagen vet at leken er grunnleggende for trygghet, trivsel, glede og utvikling. Det gjør at personalet i barnehagen er bevisst på - og legger til rette for gode sosiale møter som skaper grunnlaget for gode lek- og vennerelasjoner.

I vår barnehage skal alle barn få gode muligheten for å utvikle god lek og gode vennsksapsrelasjoner. Derfor prioriterer vi leken høyt i barnehagehverdagen.

Kjennetegn på god praksis:

- *Leken prioriteres høyt i hverdagen, og arbeidet med lek er bevisst og pedagogisk.*
- *Foresatte og ansatte har felles forståelse og tilnærming til vennskap og lek.*
- *Personalet ser og forstår relasjonsarbeid som sosiale systemer i konstant utvikling.*
- *Personalet støtter barns vennsksapsrelasjoner.*
- *Personalet praktiserer anerkjennende kommunikasjon i arbeid med barn og i samarbeidet seg imellom. Dvs at personalet ikke definerer barns opplevelser ut i fra seg selv, men ut i fra en felles kunnskap omkring hva som kan bidra til at et godt eller dårlig psykososialt miljø for barn*

Vi ser på bruk av barnesamtaler som en viktig forebygger av barnets trivsel og hjelp til å skape en trygg og god barnehagehverdag for barna våre.

I barnehagen legger vi til rette for varierte måter å samtale med barn på.

Trivselssamtaler og barnesamtaler med barna er noen av måtene vi samtaler med barna på. En trivselssamtale foregår mellom en voksen og ett eller flere barn, og er et tilbud til alle 4-5 åringene på enheten. Samtalen er planlagt og tar for seg barnets generelle trivsel, lek og nærhet til barn og personalet i barnehagen. Det blir en slags temperaturmåler på hvordan barna har det i barnehagen.

Vi ønsker at alle barn skal ha mulighet til å kunne samtale med en voksen om hendelser som kan oppleves vanskelig. Det å bekrefte et barns uttrykk og sette ord på ulike følelser, er en viktig del av en god dialog med barnet og vi kan hjelpe det videre. Vi mener at vi kan støtte barn i å kunne ta vare på sin mentale helse ved å være gode støttespillere som er engasjert på deres vegne. Vi kan samtale med barn omkring små og store hendelser, følelsesmessige reaksjoner og forhåpentligvis være med på å gjøre livet mere oversiktlig og forutsigbart. I tillegg ønsker vi at barn skal erfare at dialog med voksne kan utgjøre en forskjell i deres hverdag i barnehagen.

For å ha gode samtaler og å se barna våre, krever det at vårt personale innehar relasjonskompetanse. Relasjonskompetanse er ferdigheter, evner, kunnskaper og holdninger som etablerer, utvikler, reparerer og vedlikeholder relasjoner mellom mennesker. Skal man lykkes i arbeid med barn er det svært viktig å jobbe med alles relasjonskompetanse.

Å kunne møte mennesker, kommunisere, dele, og forstå hverandre er ikke en selvfølge. Å virkelig ønske og vise at du er der for barna, og at du gjør ditt ytterste for at de skal lykkes, er for noen helt naturlig. For de aller fleste av oss er det slik at vi må legge ned en innsats for å få dette til. Dette dreier seg om å jobbe med vår egen relasjonskompetanse.

En sensitiv voksen har trygge, varme relasjoner til barna. Barn trenger stabile og omsorgsfulle voksne som er sensitive og tett på. Barn trenger også noen som kan støtte og trøste når ting er vanskelig. Barn er født sosiale og søker sosiale relasjoner helt fra fødselen. Barn er helt avhengige av å inngå i positive relasjoner med andre barn og voksne.

Barn og unge danner seg et bilde av sin egen verdi og betydning ut fra responsene og anerkjennelsen de får fra nære voksne. Måten vi prater til barna og forholder oss til dem, er derfor med på å bidra til at barna opplever at de har en egenverdi.

Alt arbeidet vi gjør i barnehagen skal foregå i et nært samarbeid med foreldrene eller andre foresatte.

Rammeplanen forteller oss at barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling

På individnivå skal barnehagen legge til rette for at foreldrene og barnehagen jevnlig kan utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til enkeltbarnets helse, trivsel, erfaringer, utvikling og læring. Barnehagen skal begrunne sine vurderinger overfor foreldrene og ta hensyn til foreldrenes synspunkter. Samarbeidet skal sikre at foreldrene får medvirke til den individuelle tilretteleggingen av tilbudet. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og et verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte.

Barnehagens jobbing med rutiner for forebygging av mobbing og krenkende adferd satt i årshjul gjennom barnehageåret

	Hva	Hvordan	Når	Hvem
1	Gjennomgang av og refleksjon rundt vår handlingsplan med hele personalet	Lese gjennom og reflektere sammen på avdelingen. Gi skriftlig tilbakemelding til ledelsen om evt. endringer andre kommentarer	Oppstart hver høst	Avdelingene
2	Informasjon og utdeling av venneplanen til alle nyansatte og informasjon til vikarer		Første uke på jobb	Ledelsen
3	Venneplanen er alltid på sakslisten på høstens foreldremøte	Informasjon om venneplan evt. caser foreldrene jobber sammen rundt temaet	Høstens foreldremøte	Ped.ledere og ledelsen
4	Systematiske barnesamtaler med 4-5 åringen	Trivselssamtaler som forebygging av mobbing og som forberedelser til foreldresamtaler	I forkant av foreldresamtal er høst/vår	Ped. ledere
5	Refleksjonsgrupper på tvers av profesjon og hus med praksisfortellinger som grunnlag	Personalet skriver jevnlig praksisfortellinger med utgangspunkt i sin relasjonskompetanse sammen med barna	To bolker høst/vår	Ledelsen Alle
6	Vennskapsuke	Barnehagen arrangerer vennskapsuke med aktiviteter og fokus på vennskap	Høst	Ped. ledere Avdelingene
7	Årlig gjennomgang av Venneplan med revidering Gjennomgang av satsingsområde livsmestring og helse i årsplanen	Ved evaluering	På slutten av barnehageåret (Juni)	Avdelingene Ledelsen
8	Personalet er aktive i barns lek for å støtte og veilede i barnas utvikling av grunnleggende ferdigheter som: språk, venneferdigheter, sosial kompetanse, lekekompetanse.		Kontinuerlig	Hele personalet

Rutiner for å avdekke mobbing og krenkende atferd i vår barnehage

Hva	Når	Hvem
Rutine: Årlig trivselssamtale med alle 4 og 5 åringer. Innhold: Barnets opplevelse av trivsel, vennskap og tilhørighet.	En gang på høst og en gang på vår før foreldresamtaler.	Pedagogisk ledere
Rutine: Foreldresamtaler 2 ganger i året. Innhold: Barnets trivsel og vennskap i barnehagen reflekteres med foreldrene.	En gang på høsten og en gang på våren.	Pedagogisk ledere i samarbeid med foreldrene
Rutine: Ukentlige lek og samspillsobservasjoner av enkeltbarn og grupper med barn. Innhold: Alle ansatte skal foreta sine observasjoner gjennom uken og skrive ned det de finner viktig å ta med videre til drøfting og refleksjon. Hva ser vi spesielt på: -Hvilke barn leker sammen? -hvordan de leker og hva de leker? -asymmetri i relasjonene; er det alltid de samme barna som stenges ute fra lek og de samme som bestemmer og holder andre utenfor? -konfliktnivået; løser barna mye selv? er det høyt konfliktnivå? Er det barn som alltid havner i konflikt? Er det barn som trekker seg unna lek, viser utrygghet i gruppa?	I det daglige arbeidet med barna	Alle ansatte/Hele personalet
Rutine: Refleksjonstid på avdelingsmøter Innhold: Observasjoner av barn og grupper med barn går gjennom evt tiltak fattes (se også rutiner for håndtering av mobbing og krenkelser)	Fast sak på avdelingsmøter 1 gang i uka	Pedagogiske ledere
Rutine: Refleksjonsgrupper på tvers av hus og Innhold: Praksisfortellinger fra barns samspill og lek.	Refleksjonsgrupper på tvers av avdelinger, hus og profesjon 2 bolker i året	Ledelsen Alle

Vår barnehage sine rutiner når personalet observerer, barn og/eller foreldre melder om krenkende atferd/handlinger og mobbing: Når rutiner settes i verk skal det

skrives referat fra alle møter: trivselssamtaler, foreldresamtaler og base/gruppemøter.

Hva	Hvem	Signer
1) Den som oppdager/får informasjon informerer ped.leder straks. Hvis det er foreldre som er bekymret, ber pedagogisk leder om samtale med foreldre innen en uke. Personalet drøfter dette i nærmeste base/gruppemøte. Beskriv så konkret som mulig hva som har skjedd. Hva har barna / barnet gjort? Hvordan har de voksne forholdt seg? Bli enige om tiltak videre. Varsle ledelsen umiddelbart og vurder sammen om hvilken støtte ledelsen skal gi.	Den som observerer/har oppdaget at det skjer.	
2) Snakk med barna om det som har skjedd i trivselssamtale en og en, innen en uke. Be barna komme med forslag til hva som kan gjøres videre. Ta med barnas perspektiv inn i det videre arbeidet og sammenfatt barnas forslag med de forslagene personalet har kommet fram	Pedagogisk leder i samarbeid med den som er nærmest barnet i barnehagen.	
3) Involver raskt alle foreldrene til de barna det gjelder. Del observasjoner og ta de med på råd. Vurder om samtaler skal være i gruppe eller med de enkelte foreldrepar. Pedagogisk leder i samråd med ledelsen.	Pedagogisk leder i samråd med ledelsen.	
4) Bli enige om videre tiltak med foreldrene. Hva skal gjøres hjemme og hva skal gjøres i barnehagen?	Pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene	
5) Tiltak prøves ut i 2 uker. Nytt møte med foreldre og samtaler med barna etter dette, for videre tiltak og status.	Pedagogisk leder i samarbeid med foreldrene.	
6) Evaluering av tiltak i ledermøter/avdelingsmøter etter 2 uker. Følg punkt 4-6 i maksimum 6 uker.	Pedagogisk leder i samarbeid med personalet	
7) Etter 6 uker skal det vurderes om tiltak ikke strekker til og om saken bør viderehenvises på system til BFT. Foreldre skal informeres om dette tidlig i forløpet, som en mulig hjelp hvis ikke saken kan løses med barnehagens og foreldrenes egne tiltak.	Pedagogisk leder i samarbeid med styrer/avdelingsleder.	

